

Introducció de l'autor a *Els cinc primers anys de la Internacional Comunista*

Lev Trotski

1924

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de:
http://www.marxists.org/espanol/trotsky/1920s/1924_0524_0.htm (de la que no s'han seguit les notes) i
contrastada amb “Introducción del autor (1924)”, en, *Los cinco primeros años de la Internacional Comunista*,
tom I, Ediciones Pluma, Buenos Aires, 1974, pp. 9-31 (de la que sí s'han seguit les notes de Trotski).

La mitja dècada d'existència de la Internacional Comunista està dividida en dos períodes pel seu tercer congrés mundial. Durant els dos primers anys, la vida i l'activitat de la Komintern estigueren íntegrament i exclusivament marcades per la guerra imperialista i les seues conseqüències. Les perspectives revolucionàries foren elaborades a partir de les conseqüències de la guerra. A causa de les convulsions socials que provocà la guerra, tots considerarem evident que la fermentació política entre les masses anava a intensificar-se constantment fins a la conquesta del poder pel proletariat. En els manifestos del Primer i Segon congressos que s'inclouen en aquest volum es fa evident aquesta apreciació dels esdeveniments. La valoració principista que aquests documents fan de la situació de postguerra serveix encara avui en dia tota la seua força. Però el ritme d'aquests processos es manifestà diferent.

La guerra no menà directament a la victòria del proletariat a Europa occidental. Avui és absolutament evident que per tal d'assolir la victòria en 1919 i 1920 mancava un partit revolucionari.

Els joves partits comunistes començaren a adquirir una certa entitat (a penes un esbós d'allò que haurien de ser) quan ja començava a refluir el poderós ferment que havia actuat entre les masses. Els esdeveniments d'Alemanya al març de 1921 il·lustraren perfectament la contradicció que existia entre les condicions reals i la política de la Internacional Comunista. Alguns Partits Comunistes, o almenys llurs ales esquerres, s'afanyaven a desencadenar l'ofensiva mentre que milions de proletaris, després de les derrotes inicials, sofrien les conseqüències de la postguerra i es limitaven a observar atentament els partits comunistes. En

el Tercer congrés mundial, Lenin constatà la creixent diferenciació entre el desenvolupament del moviment de masses i la tàctica dels partits comunistes, i amb mà ferma va impulsar un gir decisiu en la política de la Internacional. Ens trobem ara prou lluny del tercer congrés per a poder avaluar els seus treballs amb la necessària perspectiva, podent-se afirmar que per a la Internacional Comunista el gir efectuat en el tercer congrés va tindre la mateixa importància que el de Brest-Litovsk per a la república soviètica. Si la Tercera Internacional haguera seguit mecànicament pel mateix camí, una de les etapes de la qual van ser els esdeveniments de març a Alemanya, potser en un any o dos només hagueren quedat les restes dels partits comunistes. En el tercer congrés s'inicia un nou curs: els partits prenen en consideració el fet que encara s'han de guanyar a les masses i que l'assalt al poder haurà d'estar precedit per un prolongat període de preparació. Ací és on entra en escena el Front Únic, la tàctica per a arribar a les masses a través de reivindicacions transitòries. A aquest "nou curs" estan dedicats els discursos i articles que conté la segona part d'aquest volum.

El segon període de desenvolupament de la Internacional Comunista, en què es produí un increment de la influència de les seues principals seccions entre les masses treballadores, abraça la poderosa onada revolucionària que sacsejà Alemanya a finals de 1923. Una vegada més Europa es trobava presa de convulsions en el centre de les quals estava la qüestió del Ruhr. Una vegada més es planteja en Alemanya, en tota la seua cruesa i acuitat, el problema del poder. Però la burgesia sobrevisqué una vegada més. S'obrí llavors un tercer capítol en el desenvolupament de la Internacional Comunista. La tasca del V Congrés mundial consisteix en identificar les característiques d'aquest nou període i deduir-ne les tasques tàctiques.

Per què no ha pogut triomfar la revolució alemanya? Totes les raons cal cercar-les en la tàctica i no en les condicions objectives. Ens hem enfrontat a una situació revolucionària clàssica i l'hem deixada escapar. A partir de l'ocupació del Ruhr, i més encara quan es palesà la fallida de la resistència passiva, hagués estat necessari que el Partit Comunista adoptés una orientació ferma i resoluta envers la conquesta del poder. Només un valent gir tàctic hagués pogut cohesionar el proletariat alemany en la seua lluita pel poder. Si en el Tercer Congrés, i en part en el Quart, diguérem als camarades alemanys: "únicament vos guanyareu les masses combatent amb d'elles sobre la base de reivindicacions transitòries", a meitat 1923, la qüestió es plantejava ja d'una altra manera: després de tot el que el proletariat alemany hagué de sofrir en aquells anys podria haver estat arrossegat a la batalla decisiva si hagués estat convençut que la lluita anava seriosament, o com diuen els alemanys *aufs Ganze* (allò que es planteja no és tal o qual aspecte parcial, sinó l'essencial), que el Partit Comunista estava disposat a engegar la lluita i era capaç d'assolir la victòria. Però el Partit Comunista rectificà tard i sense la fermesa necessària.

Inclús en setembre-octubre de 1923, els corrents d'esquerra i dreta, malgrat els durs enfrontaments que mantingueren, mostraren ambdós el mateix fatalisme davant del desenvolupament de la revolució. Quan la situació objectiva exigia un gir decisiu, el partit es limità a esperar la revolució en compte d'organitzar-la. "La revolució no es fa amb ordres", argüïen tant la dreta com l'esquerra, confonent la revolució com un tot amb una de les seues etapes, la de la presa del poder. El meu article: *Es fa la revolució amb ordres?*, estava dedicat a aquesta qüestió i en ell es resumeixen les innombrables discussions i polèmiques que es produïren. Certament la política del partit havia sofert un gir radical a l'octubre. Però ja era massa tard. Durant 1923 les masses treballadores compregueren, o sentiren, que s'apropava el moment del combat decisiu. Però no veïeren en el Partit Comunista la resolució i la confiança necessàries. I quan començaren els preparatius precipitats per a la insurrecció, aquests pergué immediatament l'equilibri i, també, els seus lligams amb les masses. El mateix li ocorre al genet que arriba suaument davant d'un obstacle elevat i clava, nerviós, els esperons en els flancs del cavall. Encara que aquest intente saltar la barrera, és força probable que es trenque les potes. En allò que a nosaltres respecta, es detingué davant de la barrera i rodà per terra. Aquestes són les raons de la cruel derrota que sofrí el Partit Comunista Alemany i la Internacional el passat novembre de 1923.

Quan es delineà un profund canvi en les relacions de força i els feixistes legalitzats actuaren a plena llum mentre els comunistes s'enfonsaven en la il·legalitat, alguns dels nostres camarades estimaren que "havíem sobreestimat la situació; la revolució no està encara madura". Però en realitat, la revolució no fracassà perquè en general "no estava madura", sinó perquè la seua anella decisiva (la direcció) es trencà en el moment decisiu. "El nostre" error no residia en "la nostra" sobreestimació de les condicions de la revolució, sinó en "la nostra" subestimació d'aquestes condicions. "El nostre" error consistí en què durant setmanes continuarem repetint les mateixes banalitats perquè "la revolució no es fa amb ordres" i deixarem passar, així, el moment propici.

S'havia guanyat el Partit Comunista a la majoria dels treballadors durant els darrers mesos de l'any? És difícil dir quin hagués estat el resultat d'un sondeig en aqueix moment. Aquestes qüestions no es decideixen per mitjà d'una enquesta, sinó per la dinàmica del moviment. Tanmateix que en les files de la socialdemocràcia encara estaven enquadrats gran nombre d'obers, només una fracció insignificant hagués estat disposada a adoptar una postura hostil, ni tan sols passivament, al gir. La majoria del partit socialdemòcrata, i dels partits burgesos, estava profundament afectada per l'opressiu "impàs" del règim democràticoburges i es limitava a esperar el desenllaç. Totes les discussions sobre les temibles forces de la reacció, els centenars de milers de membres de la "Reichswehr" negra, etc., es revelaren com a monstruoses exageracions que no afectaven en res l'ànim dels elements capaços d'un sentit revolucionari. Només

la "Reichswehr" oficial representava una força real. Però numèricament era molt dèbil i hagués estat escombrada per l'assalt de milions d'homes.

Al costat de les masses ja de bon segur guanyades pel Partit Comunista, gravitaven masses encara més nombroses que esperaven el senyal per al combat i una direcció. Com que no ho reberen, començaren a allunyar-se dels comunistes tan espontàniament com se'ls havien apropiat. Així s'explica el ràpid canvi en la relació de forces que permeté la victòria política de Secker sense a penes resistència. Paral·lelament, els polítics que el recolzaven, escudant-se en el seu ràpid èxit proclamaven: "Veieu, el proletariat no vol combatre". De fet, després de la meitat d'una dècada de lluites revolucionàries, els treballadors alemanys no buscaven només un combat, buscaven un combat que els conduís per fi a la victòria. Com no trobaren la direcció necessària evitaren l'enfrontament, demostrant que havien assimilat profundament les lliçons de 1918-21.

El Partit Comunista Alemany comptava amb 3.600.000 electors. Quants n'ha perdut? També és difícil respondre a aquesta qüestió. Els resultats de les eleccions parcials als Landstag, municipalitats, etc., confirmen que el Partit Comunista ha participat en les eleccions al Reichstag en una situació d'extrema debilitat. I malgrat tot ha obtingut 3.600.000 vots! "Mireu", se'ns diu, "el Partit Comunista Alemany ha estat severament criticat, però encara representa una força poderosa!" Després de tot, el quid de la qüestió resideix en què 3.600.000 vots al maig, quan ja havia passat el moment culminant de l'acció espontània de les masses i el retrocés del règim burgès, proven que el Partit Comunista era la força decisiva cap a finals d'any, però que, dissortadament, això no fou comprés ni utilitzat a temps. Els que avui en dia inclús es neguen a admetre que la derrota es deu a la subestimació, o més precisament a una avaluació tardana de la situació excepcionalment revolucionària de l'any passat, els que persisteixen en això, corren el risc de no aprendre res i, per tant, de no reconèixer la revolució la pròxima vegada que truque la porta.

Les circumstàncies en què el Partit Comunista Alemany ha renovat els seus òrgans dirigents s'inscriuen en aquest estat de coses. El partit sencer esperava i desitjava la lluita i la victòria, en canvi es trobà amb una derrota sense combat. És natural que girés la seua vista envers la seua antiga direcció. La qüestió de saber si l'esquerra hagués pogut assumir millor les seues tasques si hagués ostentat la direcció no té massa importància. Francament no ho creiem. Ja hem deixat clar que malgrat la intensa lluita fraccional, l'ala esquerra compartia la política de l'antic Comitè Central respecte a qüestions essencials: la presa del poder i una orientació política vaga, semifatalista, dilatòria. Però el sol fet que

l'esquerra estigués en l'oposició la convertia en el recanvi natural d'una direcció que havia estat recusada. Ara l'esquerra té la direcció. S'obre una nova etapa en el desenvolupament del partit alemany. És precís tenir-ho en compte com a punt de partida. És imprescindible fer tot allò que es puga per ajudar la nova direcció del partit a assumir llurs obligacions. I per a això cal, primer que res, identificar clarament els perills. El primer podria ser el d'observar una actitud insuficientment seriosa davant la derrota de l'any passat, una actitud que intentés fer creure que no ha passat res extraordinari, només un lleuger retard, que la situació revolucionària tornarà a presentar-se; continuarem com abans: cap a l'assalt decisiu. És fals! La crisi de l'any passat constituí un balafament descomunal de l'energia revolucionària del proletariat. La classe obrera necessitarà temps per a digerir la tràgica derrota de l'any passat, una derrota sense combat decisiu, una derrota sense temptativa tan sols de combat decisiu. Li caldrà temps per tal d'orientar-se de nou de forma revolucionària en una situació objectiva. Açò, evidentment, no significa que hagen de passar molts anys. Però unes poques setmanes no bastaran. El major perill és que l'estratègia del partit alemany intente passar per damunt dels processos que ocorren al si del proletariat alemany a conseqüència de la derrota de l'any passat.

En última anàlisi, com ja sabem, l'economia decideix. Els limitats èxits econòmics que ha assolit la burgesia alemanya són en si mateixos el resultat inevitable del debilitament del procés revolucionari, un cert enfortiment (molt superficial i inestable) de la "lle i l'orde" burgesos, etc. Però el restabliment del mínim equilibri capitalista a Alemanya no ha pogut fer-se substancialment més que en el període de juliol a novembre del darrer any. La via de l'estabilització provoca sempre semblants conflictes entre Treball i Capital, i França posa tantes dificultats en el camí, que el proletariat alemany té garantits els fonaments econòmics favorables per a la revolució per un període indefinit.

Sent açò així, aquests processos parcials que ocorren en els fonaments econòmics (agreuaments temporals o, per contra, remissions temporals de la crisi i les seues manifestacions auxiliars) no ens són per a res indiferents. Si un proletariat relativament ben alimentat i poderós es mostra sempre sensible a la menor deterioració de la seua situació, al revés, el proletariat alemany, esgotat, sofrint i passant fam des de fa molt de temps, serà també sensible a la menor millora de la seua situació. Es comprèn així l'actual enfortiment (una altra vegada, però extremadament inestable) de la socialdemocràcia alemanya i de la burocràcia sindical. Avui més que mai estem obligats a observar atentament les fluctuacions de la situació comercial i industrial a Alemanya i com repercuteixen en el nivell de vida de l'obrer alemany.

L'economia decideix, però només en última anàlisi. Els processos psicopolítics que tenen lloc al si del proletariat alemany, i que segurament

tenen una lògica pròpia, adquireixen ara una significació més directa. El partit ha aconseguit 3.600.000 vots: això és un gran nucli proletari! No obstant, una situació revolucionària directa sempre es caracteritza pel flux d'elements dubtosos cap a les nostres files. Molts obrers socialdemòcrates, suposem, han degut plantejar-se el següent davant les eleccions: "som perfectament conscients que els nostres dirigents són uns miserables astuts, però a qui anem a votar? Els comunistes prometien prendre el poder, però s'han mostrat incapaços i només han beneficiat la reacció¹. Anem a recolzar els nazis?". I fent a contracor han votat els socialdemòcrates. Podem esperar que l'escola de la reacció burgesa faça que bona part del proletariat alemany assimile aviat una orientació revolucionària, més definitivament i ferma. Cal alimentar aquest procés per tots els mitjans. Cal accelerar-lo. Però és impossible saltar-se les etapes inevitables. Caracteritzar la situació com si res extraordinari hagués passat, com si només s'hagués produït una lleugera sacsejada, etc., seria completament fals i només auguraria els més grossers errors estratègics. El que ha succeït no és només un reflux superficial sinó una enorme derrota la significació de la qual ha de ser assimilada per l'avantguarda proletària. Recolzant-se en aquestes lliçons, l'avantguarda proletària ha d'accelerar els processos de reagrupament de les forces proletàries entorn dels 3.600.000. El flux revolucionari ascendeix, després reflueix, per a immediatament tornar a pujar en un procés que té la seua pròpia lògica i els seus propis terminis. Les revolucions no sols sorgeixen, repetim, les revolucions s'organitzen. Només és possible organitzar una revolució sobre la base de llur evolució interna. Ignorar un estat d'ànim crític, vigilant, escèptic, d'àmplies capes del proletariat després del que ha passat és preparar-se per a un nou fracàs. L'endemà de la derrota ni el més valeros dels partits revolucionaris pot cridar a una nova revolució, igual que el millor ginecòleg no pot disposar un part cada tres o cinc mesos. Que el brot revolucionari de l'any passat avortés no canvia el fons de les coses. El proletariat alemany ha de passar per una fase de recuperació i reagrupament de les seues forces per a una nova explosió revolucionària abans que el Partit Comunista, avaluant la situació, pugui cridar a un nou assalt. Per altra banda, sabem que no seria menor el perill si el Partit Comunista tingués altra oportunitat i tornés a fracassar no reconeixent una situació revolucionària, mostrant-se, d'aquella manera, de nou impotent per a utilitzar-la fins a la fi.

Març de 1921 i novembre de 1923 han constituït dues de les majors lliçons que ha rebut el Partit Comunista Alemany. En el primer cas, el partit pagà la seua impaciència revolucionària; en el segon, fou incapaç d'identificar una situació revolucionària i la deixà escapar. A "dreta" e "esquerra" hi ha grans perills que constitueixen els límits de la política del partit proletari en la nostra època. Seguim esperant que en un futur no llunyà, enriquit per les lluites, les derrotes i l'experiència, el Partit Comunista Alemany aconseguisca governar la seua nau entre l'Escila de "març" i la Caribdis de "novembre" per a proporcionar al

proletariat alemany el que tan àrduament s'ha merescut: la victòria!

Mentre que en Alemanya les darreres eleccions parlamentàries, celebrades quan encara estava recent l'impacte dels esdeveniments de l'any passat, han donat un impuls cap a la dreta al camp burgès, en la resta d'Europa i a Amèrica la tendència de les distintes coalicions burgeses s'orienta envers el "conciliacionisme". En Anglaterra i Dinamarca la burgesia governa per mitjà dels partits de la Segona Internacional. La victòria del Bloc d'Esquerres a França significa una participació si fa o no fa encoberta (probablement oberta) dels socialistes en el govern. El feixisme italià ha pres el camí de la "regulació" parlamentària de la seua política. En els Estats Units, les il·lusions conciliacionistes s'han mobilitzat sota la bandera del "Tercer Partit". En el Japó, l'oposició ha guanyat les eleccions.

Quan un vaixell perd el seu timó, a vegades cal fer funcionar alternativament els seus motors esquerre i dret: el vaixell navega en ziga-zaga i malbarata molta energia, però segueix avançant. Avui en dia aquesta és la forma en què naveguen els Estats capitalistes europeus. La burgesia es veu forçada a alternar mètodes feixistes i socialdemòcrates. El feixisme és el principal partit en els països en què el proletariat ha estat més a prop del poder, però sense assolir prendre'l o conservar-lo: Itàlia, Alemanya, Hongria, etc. Les tendències conciliacionistes, per contra, comencen a ser preponderants on la burgesia hi sent menys directament l'ascens proletari, perquè si bé es considera prou forta com per a no haver de recórrer a l'acció directa de les bandes feixistes, no se'n creu tant com per a avançar sense la cobertura menxevic.

En temps del Quart congrés del Comintern, que es desenvolupà enterament sota el signe de l'ofensiva capitalista i la reacció feixista, escrivíem que si la revolució alemanya no trobava una sortida a la situació existent en aqueix moment i donava una nova direcció a tot el procés polític europeu, podíem tenir la seguretat que un període conciliacionista succeiria al període feixista, especialment de l'arribada al poder del *Labour Party* en Anglaterra i del Bloc d'Esquerres a França. En aqueix moment, aqueixa previsió apareixia com la llavor de... il·lusions conciliacionistes. Alguns aconseguien continuar sent revolucionaris tancant els ulls.

Utilitzem, no obstant, les citacions. En l'article *Perspectives polítiques*, publicat en el *Izvestia* del 30 de novembre, polemitzava contra les opinions simplistes, no marxistes, mecanicistes, per a les que pretesament el procés polític condueix del afermament automàtic del feixisme i del comunisme a la victòria del proletariat. En el aqueix article hom pot llegir:

“Des del 16 de juny [de 1921], el meu discurs a l'Executiu de la IC

desenvolupava la idea que si un ascens revolucionari no es produïa aviat a Europa i França, aleshores tota la vida parlamentària i política de França cristal·litzaria, inevitablement, sobre el Bloc d'Esquerres, contraposat al Bloc "Nacional" que dominava en aqueix moment. Passà any i mig i la revolució no arribà. Qualsevol, doncs, que haja seguit la vida política francesa no podrà negar que (amb l'excepció dels comunistes i els sindicalistes revolucionaris) tothom es prepara actualment per al reemplaçament del Bloc Nacional pel Bloc d'Esquerres. Certament, la situació a França continua marcada per l'ofensiva capitalista, interminables amenaces contra Alemanya, etc. Però paral·lelament augmenta la confusió entre la burgesia, especialment en llurs capes intermèdies, que viuen amb por a l'esdevenidor, estan desencantades per la política de "reparacions", s'estrenyen el cinturó per a jugular la crisi financera que redueix les despeses en benefici de l'imperialisme, alberguen l'esperança del restabliment de relacions amb Rússia, etc. Aquesta atmosfera impregna també una fracció de la classe obrera per mitjà dels socialistes i sindicalistes reformistes. D'açò es dedueix que la continuïtat de l'ofensiva del capitalisme i la reacció francesa no està en contradicció amb el fet que la burgesia francesa es prepara clarament per a una nova orientació".

I un poc més endavant en el mateix article, escrivíem:

"La situació a Anglaterra no és menys instructiva. Com a conseqüència de les recents eleccions, el predomini de la coalició liberalconservadora ha estat reemplaçat per un gabinet purament conservador. Un evident desplaçament cap a la "dreta"! Però, d'altra banda, precisament els resultats d'aquestes passades eleccions proven que l'Anglaterra burgesaconciliacionista ja s'ha preparat per a una nova situació, per al cas d'un agreujament de les contradiccions i de les dificultats (i aquests dos aspectes són inevitables)... ¿Hi ha fonaments seriosos per a pensar que l'actual règim conservador conduirà inevitablement a la dictadura del proletariat en Anglaterra? No veiem que existisquen semblants fonaments. Considerem, per contra, que les actuals contradiccions insolubles (econòmiques, colonials i internacionals) de l'Imperi britànic oferiran un important ferment per a l'oposició mig plebea que conforma l'autoanomenat *Labour Party*. Segons tots els indicis, en Anglaterra, més que no en cap altre país del globus, abans d'arribar a la dictadura del proletariat, la classe obrera haurà de passar per l'etapa d'un govern "laborista" vertebrat per un *Labour Party* reformistapacifista que ja ha rebut uns quatre milions de vots en les darreres eleccions."

"Però potser no implica açò que en la seua opinió s'ha produït una atenuació de les contradiccions polítiques? Al capdavant, açò és un cert oportunisme de dreta!". Així han objectat els camarades que no poden protegir-se de les tendències oportunistes més que ignorant-les. Com si preveure un increment

temporal de les il·lusions conciliacionistes signifiqués compartir-les d'alguna manera! Clar que és molt més simple no preveure res, limitar-se a repetir fórmules sagrades. Però ja no cal seguir amb la polèmica. Els esdeveniments han verificat aquests propòsits: el govern de Mac Donald en Anglaterra, el ministeri Staunig a Dinamarca, la victòria del Bloc d'Esquerres a França i dels partits d'oposició en el Japó, i la figura de LaFolette es dibuixa en l'horitzó polític dels Estats Units, una figura sense futur, podem estar ben segurs d'això.

Les eleccions a França proporcionen la verificació final d'una altra polèmica: la que gira entorn de la influència del Partit Socialista Francés. Com tots sabem, aquest "partit" no té a penes organització. La seua premsa oficial és molt limitada i a penes compta amb lectors. Partint d'aquests fets inqüestionables alguns camarades han conclòs que el Partit Socialista és insignificant. Aquest punt de vista, confortable però fals, ha trobat expressió ocasional fins i tot en alguns documents oficials del Comintern. En realitat és radicalment fals avaluar la influència dels socialistes francesos basant-se en la seua organització o la circulació de la seua premsa. El Partit Socialista és un aparell l'objectiu del qual és atraure els treballadors cap al terreny de la burgesia "radical". Els elements més endarrerits de la classe obrera, igual que els més privilegiats, no necessiten organització, ni premsa de partit. No s'afilien ni al partit ni als sindicats, voten pels socialistes i lligen la premsa groga. La relació entre militants, abonats a la premsa del partit i electors no és la mateixa per a socialistes i comunistes. Ja hem tingut ocasió de parlar-ne més d'una vegada. Acudim de nou a les citacions. El 2 de març de 1922 escrivíem en *Pravda*:

"Si tenim en compte el fet que el Partit Comunista té 130.000 membres mentre que els socialistes són 30.000, així és evident l'enorme èxit del comunisme a França. Però si posem en relació aquestes xifres amb la força numèrica de la classe obrera en el seu conjunt, l'existència de sindicats reformistes i de tendències anticomunistes en els sindicats revolucionaris, la qüestió de l'hegemonia del Partit Comunista en el moviment obrer se'ns representa com una qüestió complexa que està lluny de ser resolta per la nostra preponderància numèrica sobre els dissidents (socialistes). En certes condicions aquests últims poden manifestar-se com un factor contrarevolucionari al si de la classe obrera força més significatiu del que semblaria si s'avaluaren les coses només sobre la base de la debilitat de la seua organització, la insignificant circulació i el contingut ideològic del seu òrgan de premsa, *Le Populaire*."

Recentment hem tingut ocasió de tornar a tractar el problema. A principis d'enguany, un document descrivia el Partit Socialista com "moribund" i indicava que només "alguns treballadors" votarien per ell, etc., etc. El 7 de gener d'enguany jo escrivia a aquest respecte el següent:

“És molt fàcil dir que el Partit Socialista Francès està en les últimes i que només ‘alguns’ treballadors votaran per ell. Açò és una il·lusió. El Partit Socialista Francès és l’organització electoral d’una important fracció de les masses obreres passives i semipasives. Si entre els comunistes la proporció entre els que estan organitzats i els que voten és, posem, d’1 per cada 10 o 20, entre els socialistes aquesta proporció pot estar al voltant d’1 per cada 50 o 100. Durant les campanyes electorals la nostra tasca consisteix, en gran manera, en captar un sector considerable d’aquesta massa de treballadors passius que s’animen en les eleccions”.

Les recents eleccions franceses han confirmat plenament i definitiva aquest punt de vista. Els comunistes, que compten amb una organització i una premsa molt més fortes, han obtingut molts menys vots que els socialistes. Inclús les proporcions aritmètiques s’han aproximat molt a les que s’havien previst... No obstant, el fet que el nostre partit haja arreplegat aproximadament 900.000 vots representa un important èxit. especialment si tenim en compte el creixement real de la nostra influència en el cinturó parisenc!

Podem estar segurs que l’entrada dels socialistes en el Bloc d’Esquerres i la seua participació en el govern crearan unes condicions favorables per a l’augment de la influència política dels comunistes, ja que constitueixen l’únic partit lliure de tot lligam amb el règim burgès.

En Estats Units, les il·lusions conciliacionistes de la petita burgesia, principalment dels camperols, i les il·lusions petitburgeses del proletariat, s’orienten cap a la formació de Tercer Partit. Per ara es mobilitzen al voltant del senador LaFollette o, més precisament, al voltant del seu nom, perquè el senador, de quasi 70 anys, mai trobà el moment d’abandonar el Partit Republicà. Tot açò entra dins de l’ordre normal de les coses. Però la posició d’alguns dirigents del Partit Comunista de Estats Units exigint al partit que demane el vot per a LaFollette a fi d’incrementar la influència comunista entre els camperols, és com menys sorprenent. A més a més, citen com a exemple al bolxevisme rus, que pretesament s’hauria guanyat els camperols amb aquest tipus de política. En fi, que no se’ns estalvien variacions sobre un tema que ja ha perdut el menor indici de sentit, a saber, que la “subestimació” dels camperols seria un dels trets fonamentals del menxevisme. La història del marxisme i del bolxevisme a Rússia és, primer que res, la lluita contra els "narodniki" (populistes). Aquesta lluita anunciava ja les primícies del combat contra el menxevisme i el seu objectiu fonamental era assegurar el *caràcter proletari del partit*. Dècades de lluita contra els "narodniki" petitburgesos permeteren al bolxevisme, en el moment decisiu, és a dir quan s’entaulà la lluita oberta pel poder, destruir als SR [social-revolucionaris] d’un sol colp, arrabassant-los el seu programa agrari i aconseguint que les masses camperoles

s'alinearen rere del partit. L'expropiació política dels SR era la condició prèvia per a l'expropiació econòmica de la noblesa i de la burgesia. És evident que el camí que estan disposats a seguir alguns camarades americans no té res a veure amb el bolxevisme. Per a un Partit Comunista jove i dèbil, mancat de tremp revolucionari, fer el paper de ganxo electoral i concentrador dels "electors progressistes" per al senador republicà LaFolette significa avançar cap a la dissolució del partit en la petita burgesia. Al capdavant, l'oportunisme no s'expressa només per l'etapisme, sinó també per la impaciència política: sovint intenta collir abans d'haver sembrat, obtenir èxits que no guarden relació amb la seua influència. La subestimació del treball fonamental (el desenvolupament del caràcter proletari del partit) és el tret característic de l'oportunisme! La insuficient confiança en les potencialitats del proletariat és la font de les cabrioles que es fa per tal de guanyar la confiança dels camperols, unes acrobàcies que poden costar-li l'existència al Partit Comunista. Per descomptat: el Partit Comunista ha d'estar atent a les necessitats i l'estat d'ànim dels camperols i utilitzar la crisi política actual per a estendre la seua influència en el camp. Però allò que no pot fer és acompanyar els camperols, i a la petita burgesia en general, a través de totes les seues etapes i ziga-zagues. No pot secundar voluntàriament les seues il·lusions i desil·lusions, corrent darrere LaFolette per a deixar-lo després al descobert. En última instància, les masses camperoles seguiran el Partit Comunista en la batalla contra la burgesia només quan estiguen convençudes que aquest partit represente una força capaç d'arrabassar-li el poder a la burgesia. I el Partit Comunista no pot esdevenir en tal força (inclús per als camperols) més que actuant com a avantguarda del proletariat, no com a reraguarda d'un tercer partit.

La rapidesa amb què un punt de partida erroni desemboca en els pitjors errors polítics la demostra un document elaborat per l'autoanomenat Comitè d'Organització, constituït per a projectar el congrés del Tercer Partit al juny i designar LaFolette com a candidat a les presidencials. El president d'aqueix comitè és un dels dirigents del partit obrer-camperol de Minnessota. El seu secretari és un comunista, designat per a aquest càrrec pel Partit Comunista. I ara, aquest comunista ha posat la seua signatura en un manifest dirigit als "electors progressistes", declara que l'objectiu del moviment és assolir "la unitat política nacional" i, refutant l'acusació que la campanya està controlada pels comunistes, declara que aquests no són més que una minoria insignificant i que inclús si intentaren apoderar-se de la direcció no podrien aconseguir-ho, perquè el "partit" [obrer-camperol] té com a objectiu aconseguir una legislació constructiva i no utopies. I el Partit Comunista assumeix la responsabilitat d'aquestes abominacions davant dels ulls de la classe obrera! Per què? Perquè els inspiradors d'aqueix monstruós oportunisme, imbuïts d'escepticisme quant al proletariat americà, estan impacients per transferir el centre de gravetat del partit cap als camperols (un entorn sacsejat per la crisi agrària). Tornant a

assumir, inclús amb reserves, les pitjors il·lusions de la petita burgesia, no és difícil fer-se la il·lusió d'una influència directriu sobre la petita burgesia. Considerar que el bolxevisme consisteix en això és no comprendre res del bolxevismeⁱⁱ.

És difícil preveure quant durarà l'actual fase de conciliacionisme. En tot cas l'Europa burgesa no podrà restablir el seu equilibri econòmic interior, i tampoc el seu equilibri econòmic amb Estats Units. Pel que fa a les reparacions està havent-hi, és veritat, una temptativa real per a resoldre-ho amigablement. L'accés al poder del Bloc d'Esquerres a França reforçarà aquesta política. Però la contradicció fonamental subsisteix íntegrament: per a pagar, Alemanya ha d'exportar, per a pagar molt ha d'exportar molt. Ara bé, les exportacions alemanyes són una amenaça per a les exportacions angleses i franceses. Per a tenir de nou la possibilitat de competir victoriosament en el mercat europeu, extremadament reduït, la burgesia alemanya haurà de superar grans dificultats interiors, la qual cosa provocarà, ineluctablement, una exacerbació de la lluita de classes. D'altra banda, la mateixa França suporta enormes deutes el pagament dels quals encara no ha començat a satisfer. Per a començar a fer-ho li cal ampliar les seues exportacions, és a dir, créixer, en matèria de comerç exterior, les dificultats d'Anglaterra, les exportacions de la qual estan al 75% del seu nivell anterior a la guerra. Davant dels problemes econòmics, polítics i militars essencials, el govern conciliador de Mac Donald manifesta una incapacitat major de la que es podia esperar. No cal dir que les coses no aniran millor a França amb el Bloc d'Esquerres.

La situació desesperada d'Europa, dissimulada actualment mitjançant tractats internacionals i interiors es manifestarà de nou en la seua essència revolucionària. Sens dubte, els partits comunistes es mostraran aleshores més aguerrits. Les recents eleccions parlamentàries en molts països demostren ja que el comunisme representa una poderosa força i que aquesta força segueix en augment.

20 de maig de 1924

ⁱ Aquest és l'argument més efectiu dels aventurers i canalles socialdemòcrates.

ⁱⁱ El Comitè Executiu de la Internacional Comunista naturalment refusà aquesta política, tan falsa i extremadament perillosa. La decisió del Comitè Executiu de la Internacional Comunista fou força oportuna. Pocs dies després de la seua aprovació, el senador La Follette es destapà amb un rabiós atac contra els comunistes i declarà pietosament que res tenia a veure amb cap intent al que estiguessen connectats aqueixos brivalls, aqueix engendri roig de Belcebú i de Moscou. Esperem que aquesta lliçó no resulte infructuosa en allò que fa a determinats estratèges superintel·ligents. L. T. 4 de juny de 1924.